

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Decizie tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.

SECȚIA A DOUA

DECIZIE

Cererea nr. 21029/13
Liuda IACHIMOVSKI
versus Republica Moldova

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a doua), întrunită la 22 septembrie 2020 într-un Comitet compus din:

Arnfinn Bårdsen, *Președinte*,

Valeriu Grițco,

Peeter Roosma, *judcători*,

și Hasan Bakırcı, *Grefier adjunct al Secției*

Având în vedere cererea de mai sus depusă la 25 martie 2013,

Având în vedere observațiile prezentate de către Guvernul reclamat și observațiile prezentate în răspuns de către reclamantă,

Deliberând, decide următoarele:

ÎN FAPT

Reclamanta, dna Liuda Iachimovschi, este cetățeană moldoveană, născută în 1974, și locuiește în Măcărești. Cererea sa a fost depusă la 25 martie 2013. Ea a fost reprezentată în fața Curții de către dl A. Postică și dna L. Potîng, avocați în Chișinău.

Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) este reprezentat de către agentul său, dl O. Rotari.

A. Circumstanțele cauzei

1. Faptele cauzei, prezentate de către părți, pot fi rezumate după cum urmează.

© Această traducere îi aparține Direcției agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova. Originalul se găsește în baza de date HUDOC. Orice preluare a textului se va face cu următoarea mențiune: „Traducerea acestei decizii a fost efectuată de către Direcția agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova”.

2. Reclamanta a fost căsătorită cu A. La 6 iulie 2011 ea a depus cererea de divorț și a părăsit domiciliul comun împreună cu cei trei copii ai lor, după ce A. ar fi amenințat-o cu aplicarea violenței.

3. La 20 octombrie 2011 ea s-a întors la domiciliul lor comun pentru a-și lua niște haine. A. nu era acasă, însă s-a întors în timp ce reclamanta era încă acolo. El a devenit agresiv, a lovit-o cu pumnii și picioarele. În aceeași zi reclamanta a fost internată în spital unde a fost tratată zece zile. Potrivit unui raport medico-legal din 24 octombrie 2011, reclamanta a suferit o comotie cerebrală, hematom la ochiul drept și un edem la urechea dreaptă. Raportul a concluzionat că leziunile erau considerate vătămări corporale ușoare. În timp ce reclamanta se afla în spital, ea a fost vizitată de un ofițer de poliție, căruia i-a explicat ce se întâmplase și a semnat o declarație, cerând „să fie întreprinse măsuri legale împotriva lui [A.]”.

4. La 3 noiembrie 2011 ofițerul de poliție a întocmit un raport, constatând că A. comisese o contravenție, provocând în mod intenționat vătămarea ușoară a integrității corporale (articolul 78 din Codul contravențional), și l-a sancționat cu o amendă în mărime de 1000 lei moldovenești (MDL, echivalentul a aproximativ 60 euro (EUR) la acel moment). Conform legislației naționale aplicabile, A. a avut posibilitatea să achite jumătate din sumă în decurs de 72 de ore, ceea ce a și făcut. Totodată, a fost inițiată o cauză penală împotriva reclamantei pentru cauzarea vătămării integrității corporale medii lui A. (potrivit reclamantei, în timp ce opunea rezistență lui A., aceasta i-a mușcat degetul).

5. La 9 noiembrie 2011 reclamanta a depus o plângere la Procuratura Ungheni, descriind evenimentele din 20 octombrie 2011. Ea nu a fost de acord nici cu inițierea cauzei penale împotriva sa, nici cu sancțiunea contravențională în privința lui A. Ea a notat, în particular, că A. fusese sancționat conform articolului 78 al Codului contravențional și că ea nu era de acord cu sancțiunea contravențională aplicată lui A., deoarece acesta ar fi trebuit să fie urmărit penal în conformitate cu prevederile legislației penale aplicabile. În cele din urmă, ea i-a solicitat procurorului „să se adreseze Comisariatului de poliție Ungheni și le să solicite persoanelor competente să examineze plângerea [ei] în conformitate cu legea”, precum și să intenteze un proces penal împotriva lui A. pentru violență domestică.

6. La 16 noiembrie 2011 Procuratura Ungheni a răspuns că nu există niciun motiv pentru a interveni.

7. La 8 decembrie 2011 reclamanta a contestat decizia din 3 noiembrie 2011 la Judecătoria Ungheni, cerând anularea acesteia. Reclamanta a menționat că nu fusese informată despre decizia din 3 noiembrie 2011 și că a aflat despre ea abia la 25 noiembrie 2011 la procuratură.

8. După ce cauza a fost trimisă la rejudecare, la 10 iulie 2012 Judecătoria Ungheni a constatat că reclamanta a omis termenul-limită de cincisprezece zile pentru a depune contestația împotriva deciziei din 3 noiembrie 2011. În particular, instanța de judecată a constatat că reclamanta nu probase în niciun

mod că ea ar fi fost informată despre decizia respectivă abia la 25 noiembrie 2011, în timp ce este clar din plângerea sa din 9 noiembrie 2011 că la acea dată ea deja luase cunoștință de conținutul deciziei. Mai mult ca atât, ea nu a putut explica instanței când a aflat despre decizia din 3 noiembrie 2011, nu a indicat vreun motiv pentru care a omis termenul-limită și nu a cerut instanței prelungirea acestuia. Acea hotărâre a fost menținută prin decizia definitivă a Curții de Apel Bălți din 26 septembrie 2012.

9. Între timp, plângerea reclamantei din 9 noiembrie 2011 în adresa Procuraturii Ungheni a fost examinată de către procurorul ierarhic-superior și, ulterior, de către un judecător de instrucție. După mai multe reexaminări, dispuse de către procuror, care de fiecare dată a decis să nu inițieze o urmărire penală, prin decizia definitivă din 30 aprilie 2013, judecătorul de instrucție a menținut decizia procurorului de a nu porni urmărirea penală. Judecătorul a stabilit că A. nu putea fi urmărit penal, deoarece acesta deja fusese sancționat contravențional și că urmărirea penală a acestuia ar fi contrară dreptului de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași faptă.

B. Drept intern relevant

10. Potrivit articolului 13 din Legea nr. 45 (2007) cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, cererile pentru ordonanțele de protecție pot fi depuse, *inter alia*, de către procuror în cazurile în care victima violenței domestice este în imposibilitate de a depune o astfel de cerere.

11. Potrivit articolului 386 din Codul contravențional, procurorul este în drept, *inter alia*, să verifice legalitatea acțiunilor agentului constator.

12. În conformitate cu articolul 443 alin. (13) din Codul contravențional, copia de pe procesul-verbal cu privire la cauza contravențională se înmânează victimei la cerere.

13. Potrivit articolului 448 alin. (1) din Codul contravențional, termenul de contestare a procesului-verbal cu privire la contravenție este de 15 zile de la data emiterii acestuia. Contravenientul, victima sau procurorul sunt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale.

PLÂNGERI

14. Reclamanta s-a plâns în baza Articolului 3 din Convenție cu privire la eșecul autorităților de a efectua o investigație eficientă cu privire la acuzațiile sale de rele tratamente de către fostul ei soț, în special de eșecul de a porni urmărirea penală împotriva acestuia în baza prevederilor legislației penale aplicabile.

15. De asemenea, ea s-a plâns că violența domestică împotriva sa a constituit o discriminare, contrar Articolului 14 din Convenție.

ÎN DREPT

16. Guvernul a susținut că reclamanta a eșuat să epuizeze toate remediile naționale disponibile. În particular, ea a omis termenul-limită de 15 zile stabilit de lege pentru a contesta decizia de sancționare contravențională a lui A. și nici nu a cerut să fie extins acel termen. Din moment ce decizia a devenit definitivă, A. nu putea fi urmărit penal pentru aceeași faptă fără încălcarea principiului *non bis in idem*.

17. Reclamanta a susținut că s-a plâns procurorului care, în baza Legii nr. 45, avea obligația, *inter alia*, de a proteja victimele violenței domestice (a se vedea paragraful 10 mai sus), fiind abilitat cu dreptul de a verifica legalitatea acțiunilor agentului constator care a întocmit decizia din 3 noiembrie 2011 în baza articolului 386 din Codul contravențional (a se vedea paragraful 11 mai sus). Reclamanta s-a bazat pe profesionalismul procurorului, însă cel din urmă nu a intervenit și a eșuat să o informeze despre dreptul de a contesta decizia din 3 noiembrie 2011 în decurs de 15 zile. Mai mult ca atât, ea nu ar fi fost informată corespunzător despre decizia din 3 noiembrie 2011 decât abia la 25 noiembrie 2011 (a se vedea paragraful 7 mai sus) și, drept urmare, plângerea sa ar fi fost depusă în termen.

18. Curtea reiterează că poate examina o cauză doar după epuizarea tuturor remediilor naționale. Scopul acestei prevederi este de a oferi statelor contractante oportunitatea de a preveni sau de a corecta pretinsele încălcări invocate împotriva lor înainte ca aceste alegații să fie adresate Curții (a se vedea, printre alte autorități, *Selmouni v. Franța* [MC], nr. 25803/94, § 74, CEDO 1999-V). Astfel, plângerea înaintată Curții trebuia să fi fost adresată mai întâi instanțelor naționale competente, cel puțin în substanță, în conformitate cu prevederile dreptului național și în termenele prevăzute (a se vedea *Micallef v. Malta* [MC], nr. 17056/06, § 55, CEDO 2009). Cu toate acestea, regula epuizării remediilor naționale impune reclamantul să se prevaleze în mod normal de remediile disponibile și suficiente pentru a permite redresarea pretinselor încălcări. Existența remediilor respective trebuie să fie suficient de certă nu doar în teorie, ci și în practică, în caz contrar acestea nedisponând de accesibilitatea și eficiența necesară (a se vedea *Vučković și alții v. Serbia* (obiecție preliminară) [MC], nr. 17153/11 și altele 29, § 71, 25 martie 2014).

19. Mai mult ca atât, Articolul 35 § 1 din Convenție prevede distribuția sarcinii probațiunii. În ceea ce privește Guvernul, în cazul în care acesta invocă neepuizarea remediilor naționale, el trebuie să convingă Curtea că remediul a fost eficient, disponibil în teorie și în practică la momentul relevant, *id est* că el a fost accesibil, capabil să ofere o redresare în raport cu plângerile reclamantului și a oferit perspective rezonabile de succes (a se vedea *Scoppola v. Italia* (nr. 2) [MC], nr. 10249/03, § 71, 17 septembrie 2009, și *Nada v. Elveția* [MC], nr. 10593/08, § 141, CEDO 2012). Din moment ce această sarcină a fost îndeplinită, îi revine reclamantului sarcina de a

demonstra că remediul invocat de către Guvern a fost de fapt epuizat sau, din anumite motive, a fost inadecvat și inefficient în circumstanțele particulare ale cauzei, sau că au existat circumstanțe speciale care l-au absolvit de această cerință (a se vedea *Vučković și alții*, pre-citată, § 77 și cauzele citate acolo).

20. Curtea observă că reclamanta nu a contestat decizia din 3 noiembrie 2011 în termen de 15 zile, conform legii. Ea nu a precizat că remediul la care se referise Guvernul, *id est* contestarea deciziei în fața instanței de judecată, ar fi fost inefficient, de principiu. Mai degrabă, ea a argumentat că nu fusese informată decât mult mai târziu despre aceasta și că se bazase pe procuror să întreprindă toate măsurile necesare pentru a-l urmări penal pe A. pentru infracțiune.

21. Cu referire la ultimul aspect, Curtea notează că în conformitate cu prevederile legale invocate de către reclamantă, procurorul era în drept, însă nu și obligat, să intervină. Mai mult ca atât, chiar dacă procurorul ar fi decis să intervină, acesta nu ar fi putut anula decizia deja luată, ci ar fi trebuit să o atace în instanță, ceea ce reclamanta eventual a și făcut (a se vedea paragraful 13). Rezultă că remediul de depunere a plângerii în adresa procurorului, deși eficient, în principiu, pentru inițierea cauzei penale, a fost inefficient în privința anulării deciziei deja luate în baza Codului contravențional. În cele din urmă, trebuie notat că la 16 noiembrie 2011, în timp ce încă nu omisese termenul de a contesta decizia din 3 noiembrie 2011, reclamanta fusese informată că procurorul nu urma să intervină în această cauză (a se vedea paragraful 6 mai sus). Chiar și după ce a fost informată despre acea decizie, reclamanta a așteptat mai mult de 15 zile până a contestat în instanță, la 8 decembrie 2011, decizia din 3 noiembrie. Prin urmare, reclamanta însăși a acceptat ca decizia din 3 noiembrie 2011 să devină definitivă.

22. Cu referire la data la care reclamanta a fost informată despre decizia din 3 noiembrie 2011, este important să fie menționat că, potrivit articolului 443 alin. (13) din Codul contravențional (a se vedea paragraful 12 mai sus), o copie a deciziei relevante trebuie să fie eliberată victimei la cererea acesteia. Instanțele naționale au stabilit că ea aflase cu certitudine despre existența deciziei din 3 noiembrie 2011 la cel târziu 9 noiembrie 2011 (a se vedea paragraful 8 mai sus). Respectiv, ea a avut posibilitatea reală de a cere o copie de pe acea decizie, însă ea nu făcut-o.

23. Curtea reiterează că regula cu privire la epuizarea remediilor naționale trebuie să fie aplicată cu un anumit grad de flexibilitate și fără formalism excesiv, luând în considerare contextul de apărare a drepturilor omului. De asemenea, ea a acceptat că această prevedere nici nu este absolută și nici nu poate fi aplicată în mod automat; pentru a verifica respectarea acesteia, este esențial să fie luate în considerare circumstanțele particulare ale cauzei (a se vedea *Vučković și alții*, pre-citată, §§ 69-77, și *Gherghina v. Romania* [MC] (dec.), nr. 42219/07, §§ 83-84, 9 iulie 2015, cu referințele ulterioare).

24. În prezenta speță, examinând cazul reclamantei, instanțele naționale au menționat în mod expres că ele ar fi încălcat principiul *non bis in idem*

dacă A. ar fi fost urmărit penal pentru aceleași acțiuni pentru care el deja fusese sancționat în procedurile anterioare. Curtea reamintește că în anumite cauze precedente *versus* Republica Moldova ea a constatat că, în sensul Convenției, contravențiile sunt considerate ca fiind infracțiuni (a se vedea *e.g.*, *Ziliberberg v. Moldova*, nr. 61821/00, §§ 29-35, 1 februarie 2005). Ea notează că decizia din 3 noiembrie 2011 a fost adoptată după audierea reclamantei și a acuzatului și după determinarea vinovăției celui din urmă pentru comiterea contravenției de cauzare a vătămării ușoare a integrității corporale (a se vedea paragraful 4 mai sus). Lui A. i-a fost aplicată o amendă, care avea atât caracter preventiv cât și punitiv. Respectiv, Curtea este de acord cu aprecierea instanțelor naționale, conform căreia decizia adoptată la 3 noiembrie 2011 a devenit definitivă, iar procurorul nu mai putea iniția urmărire penală în privința lui A. pentru aceleași acțiuni fără a încălca principiul *non bis in idem*, consacrat în Articolul 4 din Protocolul nr. 7 din Convenție (a se vedea *Mihalache v. Romania* [MC], nr. 54012/10, §§ 87-101, 8 iulie 2019). Prin urmare, Curtea susține că în prezenta cauză instanțele naționale nu au acționat cu exces de formalism, ci, mai degrabă, pentru a evita încălcarea unei din dispozițiile Convenției și ale Protocoloalelor sale.

25. Ținând cont de cele menționate mai sus, Curtea constată că în prezenta cauză reclamanta nu a epuizat toate remediile naționale disponibile. Astfel, rezultă că cererea trebuie respinsă în baza Articolului 35 §§ 1 și 4 din Convenție din cauza neepuizării remediilor naționale.

Din aceste motive, Curtea, în unanimitate,

Declară cererea inadmisibilă.

Redactată în limba engleză și notificată în scris la 15 octombrie 2020.

Hasan Bakırcı
Grefier adjunct

Arnfinn Bårdsen
Președinte